

Кабінет
Міністрів України

Справедлива трансформація вугільних регіонів України

Стан і перспективи

Виїзне засідання Комітету з питань енергетики та ЖКП щодо трансформації вугільних регіонів та нових пріоритетів розвитку. Енергоефективність та можливості зелених технологій

17 листопада 2023 року

Coal plants produce 1/4 of world's CO₂ emissions. The EU countries plan to **replace coal by cleaner sources of energy**. We compare their plans to their **electricity production from coal**.

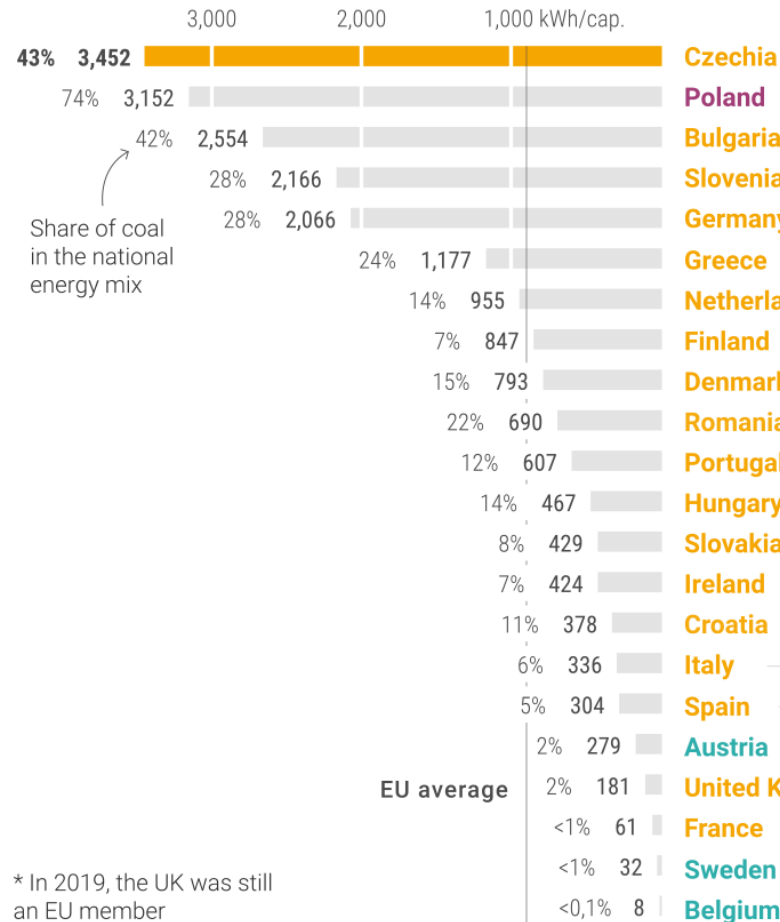
■ Official phase-out discussion missing

■ Date announced

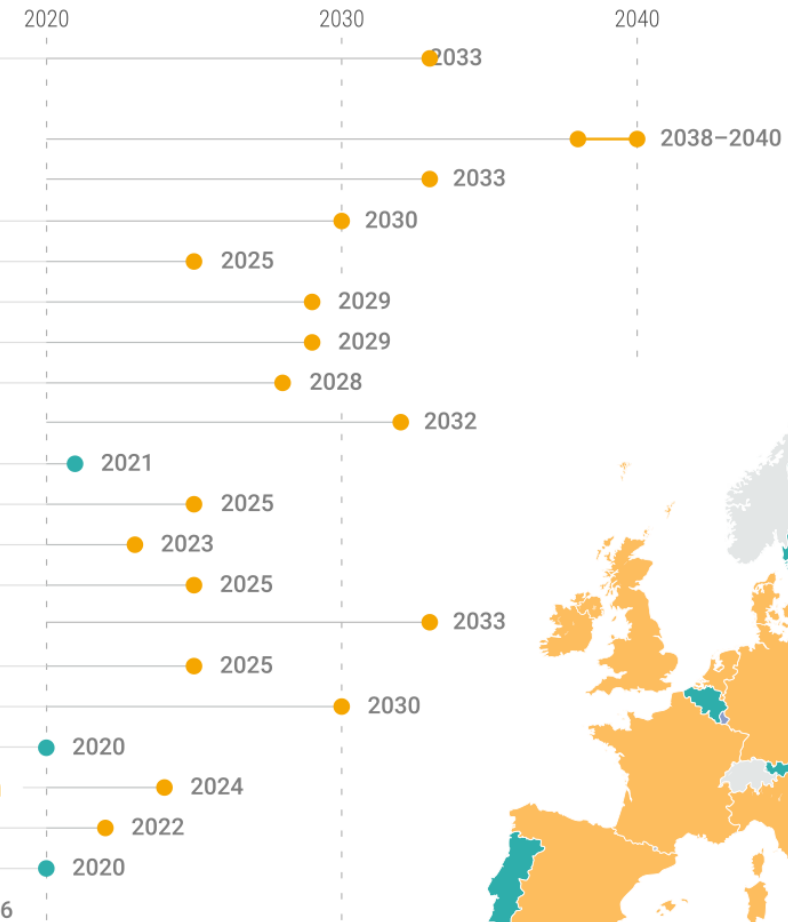
■ Phase-out finished

■ Negligible coal capacity

PER CAPITA ELECTRICITY PRODUCTION FROM COAL IN 2019

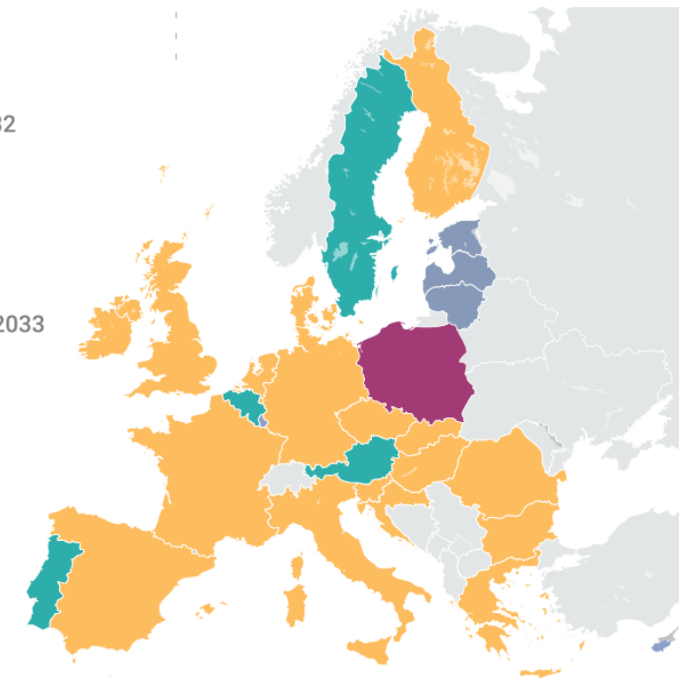
DATE FOR COAL PHASE-OUT

* In 2019, the UK was still an EU member

VERSION 2022-05-12 LICENCE CC BY 4.0

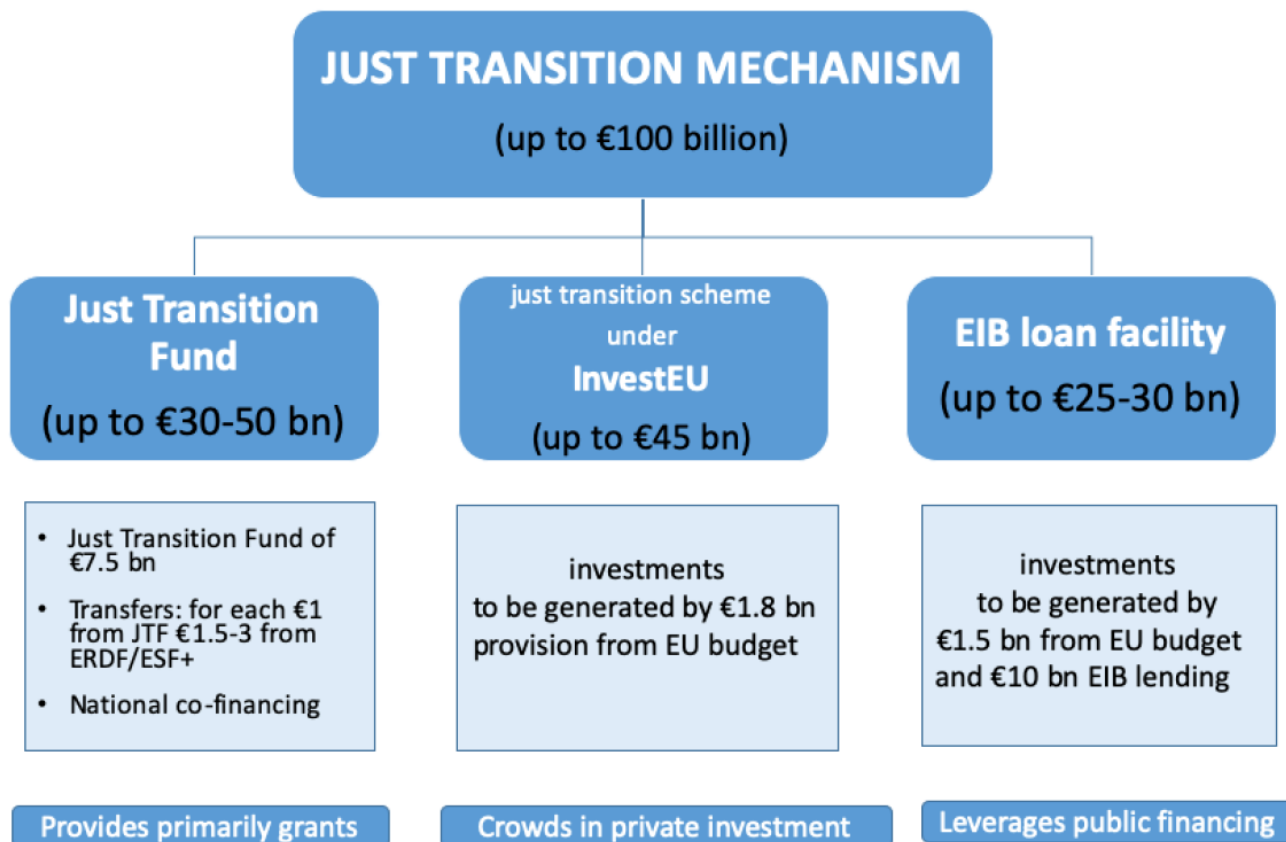
Read more at factsonclimate.org/coal-phase-out-eu

Data source: Ember, Europe Beyond Coal, United Nations

Відмова від вугілля в країнах ЄС (станом на 2022 рік)

Справедлива трансформація в ЄС

У 2015 році Паризька Угода визначає справедливу трансформацію та створення якісних робочих місць одними з основних елементів реагування на зміну клімату

У 2019 році Європейська Комісія опублікувала комюніке «Європейський зелений курс» (European Green Deal). Його мета - досягти кліматично нейтральної економіки, знизивши до нуля викиди парникових газів. Це означає відмову від технологій виробництва енергії, що забруднюють атмосферне повітря – видобуток вугілля, нафти, природного газу, - на користь екологічно «чистих».

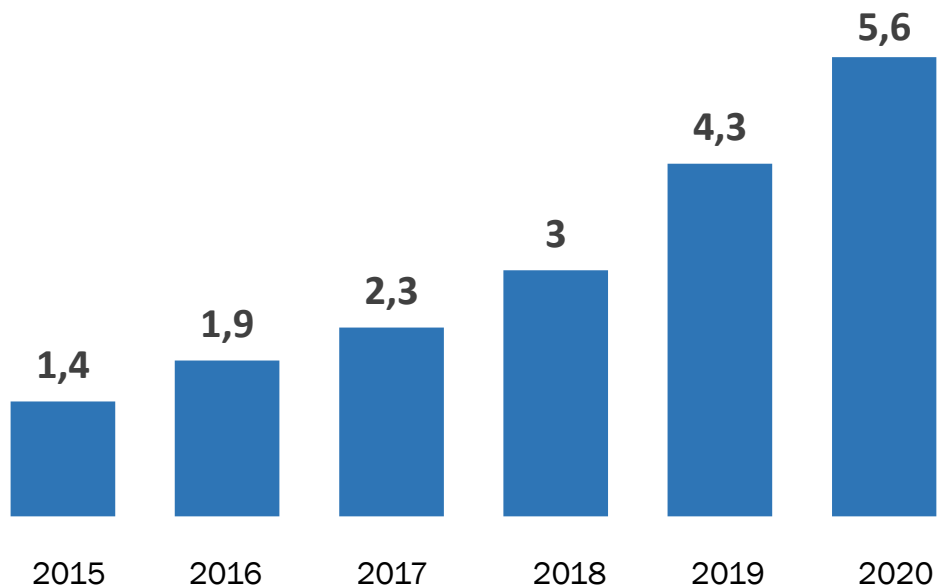
Ключовим інструментом переходу Європи до кліматично нейтральної економіки визначено **Механізм справедливого переходу (МСП)**. МСП передбачає мобілізацію щонайменше 100 млрд євро для допомоги регіонам та громадам залежним від викопного палива.

Що було
зроблено до
лютого 2022
року

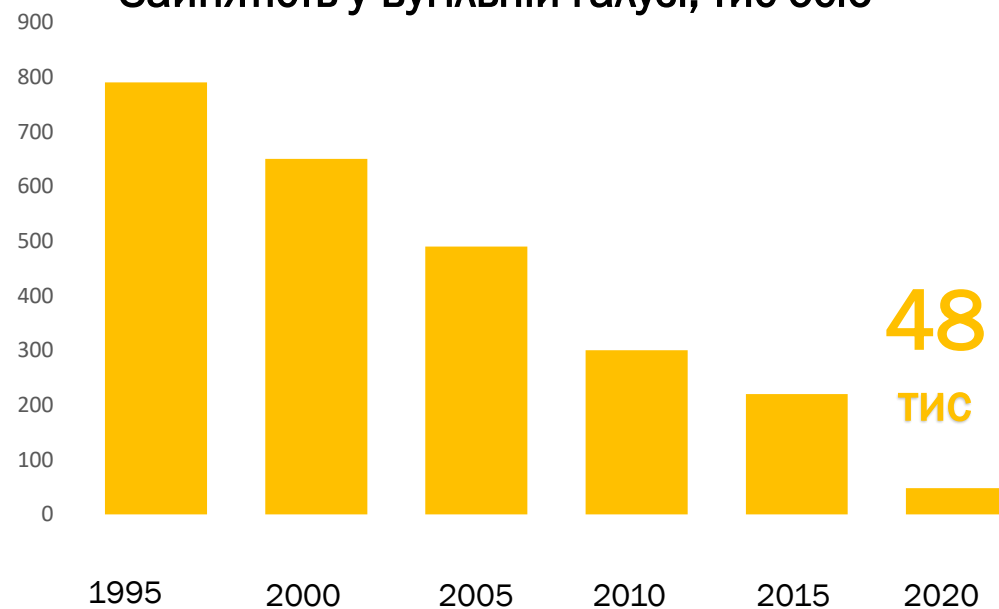
- ❑ Створено **Координаційний центр** з питань трансформації вугільних регіонів України під головуванням Прем'єр-міністра України.
- ❑ **Концепцію Державної цільової програми справедливої трансформації вугільних регіонів України** на період до 2030 року затверджено постановою Кабінету Міністрів України №1024 від 22.09.2021. У цьому документі вперше визначено державну політику щодо відмови від вугілля з одночасними заходами щодо регіонального розвитку та соціальної підтримки шахтарів та членів їх сімей.
- ❑ Було відібрано **перші 8 пілотних локацій** у п'яти областях України для пріоритетних заходів політики справедливої трансформації, включаючи **2 пілотні шахти для Проекту BMWk (GIZ) «Підтримка структурних змін у вугільних регіонах України»** (шахта «Великомостівська» у м. Червоноград, Львівська область та шахта «5/6» в м. Мирноград Донецької області)
- ❑ Кабінетом Міністрів України було прийнято розпорядження про ліквідацію деяких збиткових вугледобувних підприємств, у тому числі шахти **«Великомостівська»**, м. Червоноград Львівської області (розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 №220-р «Про ліквідацію деяких збиткових вугледобувних підприємств»).

СТАН ВУГІЛЬНОЇ ГАЛУЗІ ДЕРЖАВНИЙ СЕКТОР СТАНОМ НА ЛЮТИЙ 2022

Дотації у вугільну галузь, млрд грн

Зайнятість у вугільній галузі, тис осіб

Чому
справедлива
трансформація
необхідна
Україні

29 державних шахт *
не приносять прибутку
* на підконтрольній території

2/3 одиниць основного стаціонарного
устаткування відпрацювали свій
нормативний термін експлуатації

ВПЛИВ ВІЙНИ ВУГЛЕДОБУВАННЯ

- Скорочення видобутку вугілля на 35%
- 11 державних вугледобувних підприємств не видобувають вугілля з початку військової агресії через близькість бойових дій, постійні обстріли, евакуацію населення та відсутність електропостачання
- Чверть українських державних шахт розташована на тимчасово окупованій території
- Екологічні ризики - неконтрольоване затоплення шахт через відсутність електроенергії або розташування шахт у зоні бойових дій чи на тимчасово окупованих територіях

Пожежа в результаті обстрілів шахти
м. Торецьк
Донецька область

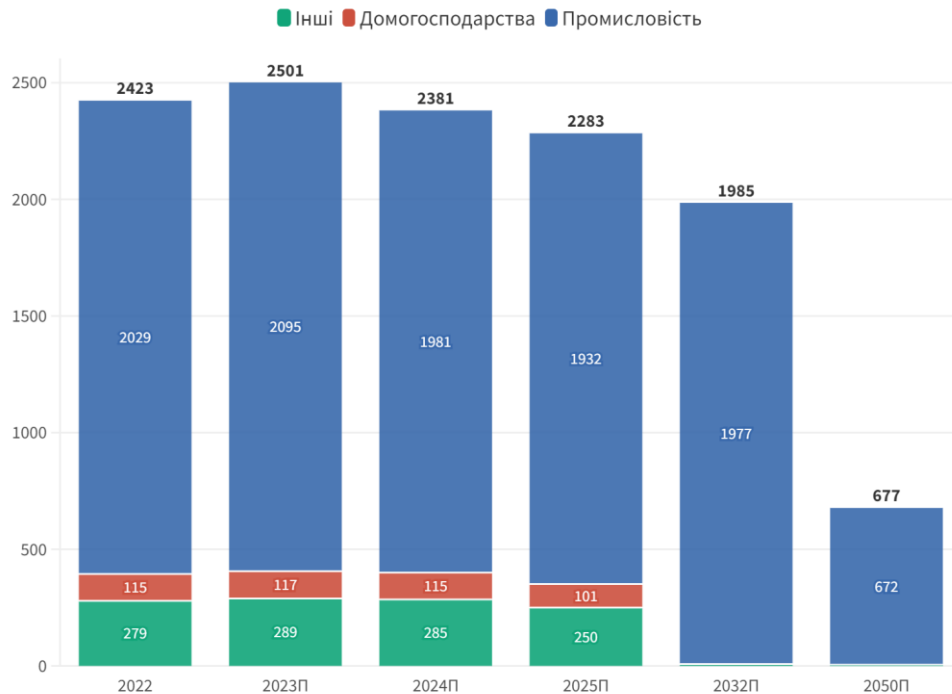

Затоплення шахт в Луганській області

МАЙБУТНЄ ВУГІЛЛЯ ТА ТЕПЛОВОЇ ГЕНЕРАЦІЇ В УКРАЇНІ ДО 2050 РОКУ

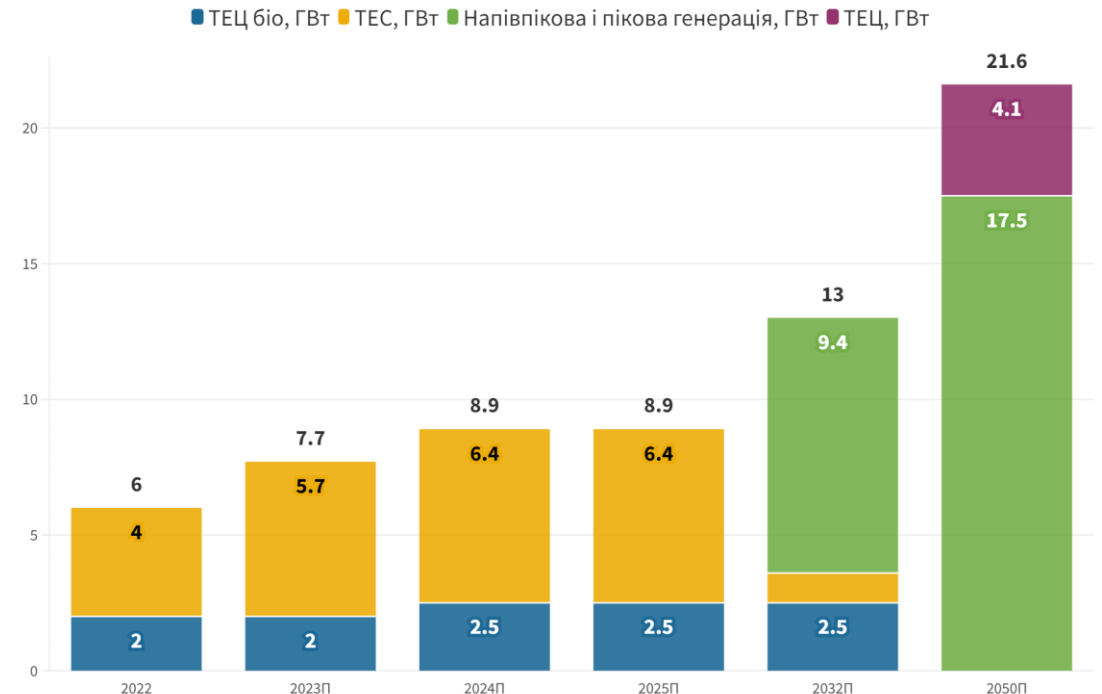
За 2023-2050 роки споживання вугілля скоротиться в 3.7 разів

Споживання вугілля та ін. твердого викопного палива, тис. т н.е.

До 2035 року вугільна генерація буде повністю виведена з експлуатації та ліквідована

Встановлені потужності теплової генерації (ГВт)

До 2025 року:

- Виведення з експлуатації пошкоджених блоків на вугіллі
- Розвиток розподіленої генерації з використанням природного газу

До 2032 року:

- Аналіз можливості запровадження в Україні ТЕЦ на екологічно чистому паливі
- Нульове використання вугілля домогосподарствами

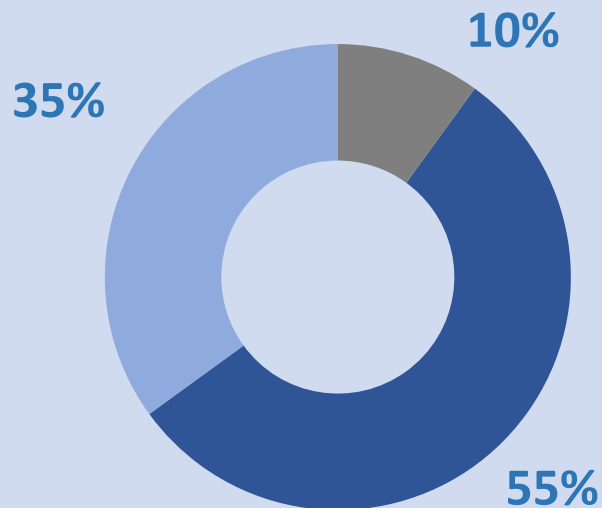
До 2050 року:

- Заміщення вугільної генерації ВДЕ і високоманевровими потужностями
- Будівництво напівпікової та пікової генерації на комбінованому паливі

ПРОБЛЕМАТИКА ВУГІЛЬНИХ ГРОМАД

Недиверсифікована структура економіки та ринку праці вугільних мономіст

Типова структура зайнятості вугільного мономіста

- Зайняті на шахтах та допоміжних підприємствах
- Зайняті в інших галузях
- Безробітні

Залежність місцевих бюджетів від доходів від вугледобувних підприємств – від 1,3% (Нововолинська громада) до 96,0% (Гірська громада)

ШІСТЬ ОСНОВНИХ БОЛЬОВИХ ТОЧОК:*

* Звіт за результатами фокус-груп з мешканцям семи шахтарських міст Донецької області

Чому справедлива трансформація необхідна Україні

РЕГІОНАЛЬНИЙ РОЗВИТОК В КОНТЕКСТІ СПРАВЕДЛИВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Території відновлення

530

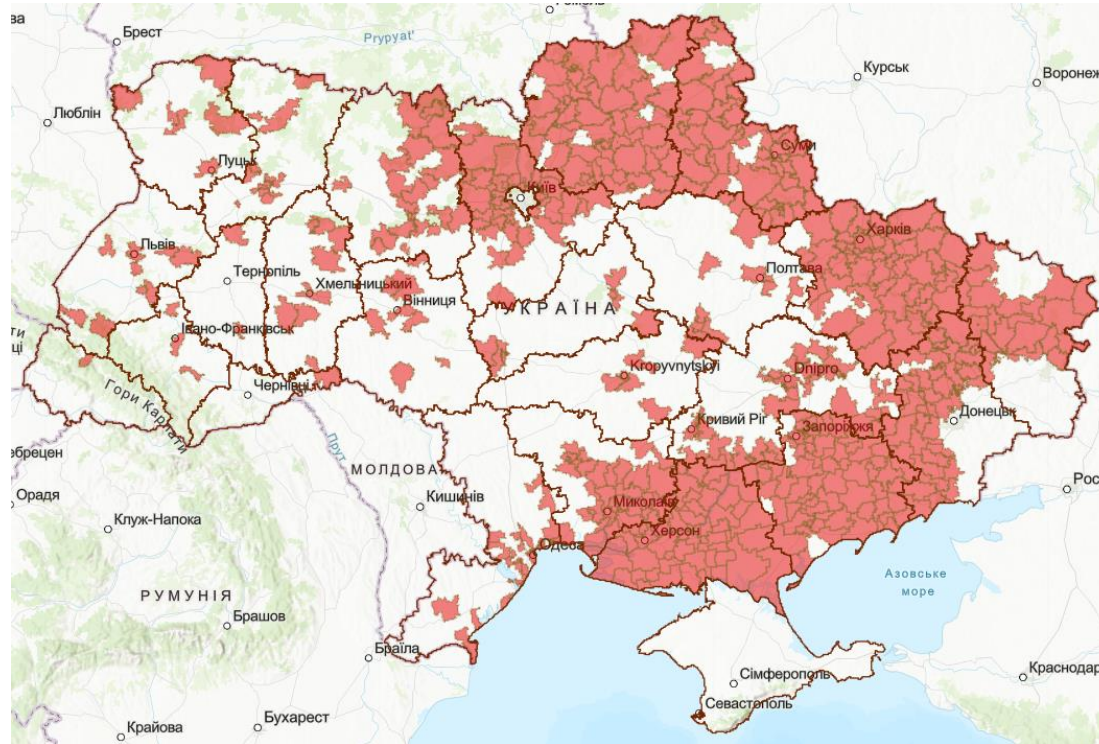
територіальних громад України постраждали від руйнування критичної інфраструктури та житлового фонду внаслідок військової агресії росії проти України

60%

громад вугледобування або вугільної теплової генерації перебувають в окупації або в зонах обстрілів та бойових дій

37%

попередній розрахунок кількості територіальних громад в Україні, території яких завдано збитків

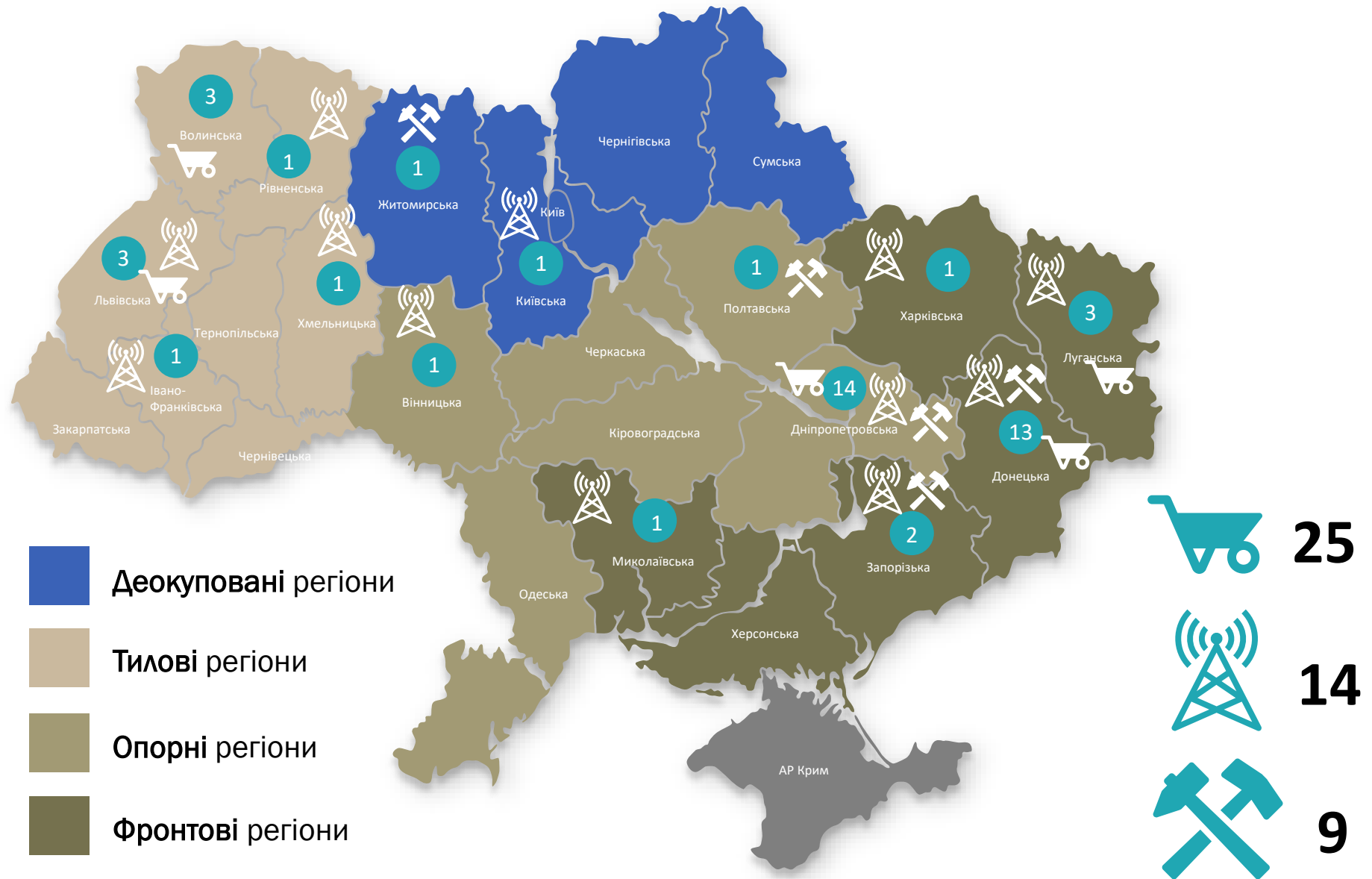

ВПО станом на вересень 2023
Донецька область – 544 тис
Луганська область – 275 тис
Харківська область – 518 тис

ЕТАПИ СПРАВЕДЛИВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

РОЗШИРЕННЯ ГЕОГРАФІЇ СПРАВЕДЛИВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МОНОПРОФІЛЬНИХ ГРОМАД

НАЦІОНАЛЬНА РАМКА СПРАВЕДЛИВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Державна Стратегія
регіонального розвитку до
2027 року
(оновлюється)

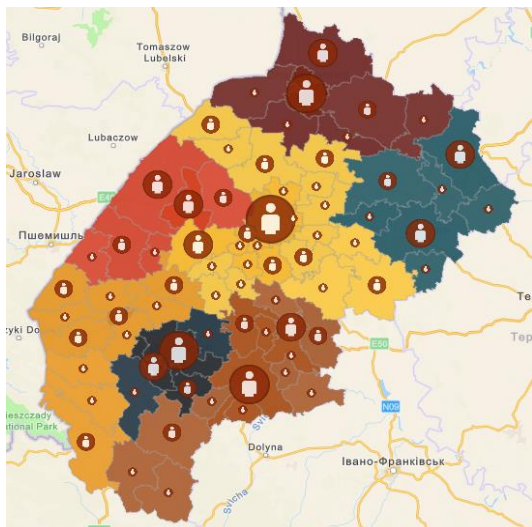
Державна програма
справедливої
трансформації
вугільних регіонів
України

Фонд справедливої
трансформації

- Економічний розвиток
- Людський капітал
- Захист довкілля

РЕГІОНАЛЬНИЙ ТА ЛОКАЛЬНИЙ ВИМІР СПРАВЕДЛИВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Регіональний рівень

- Регіональна стратегія
- План справедливої трансформації

Локальний рівень

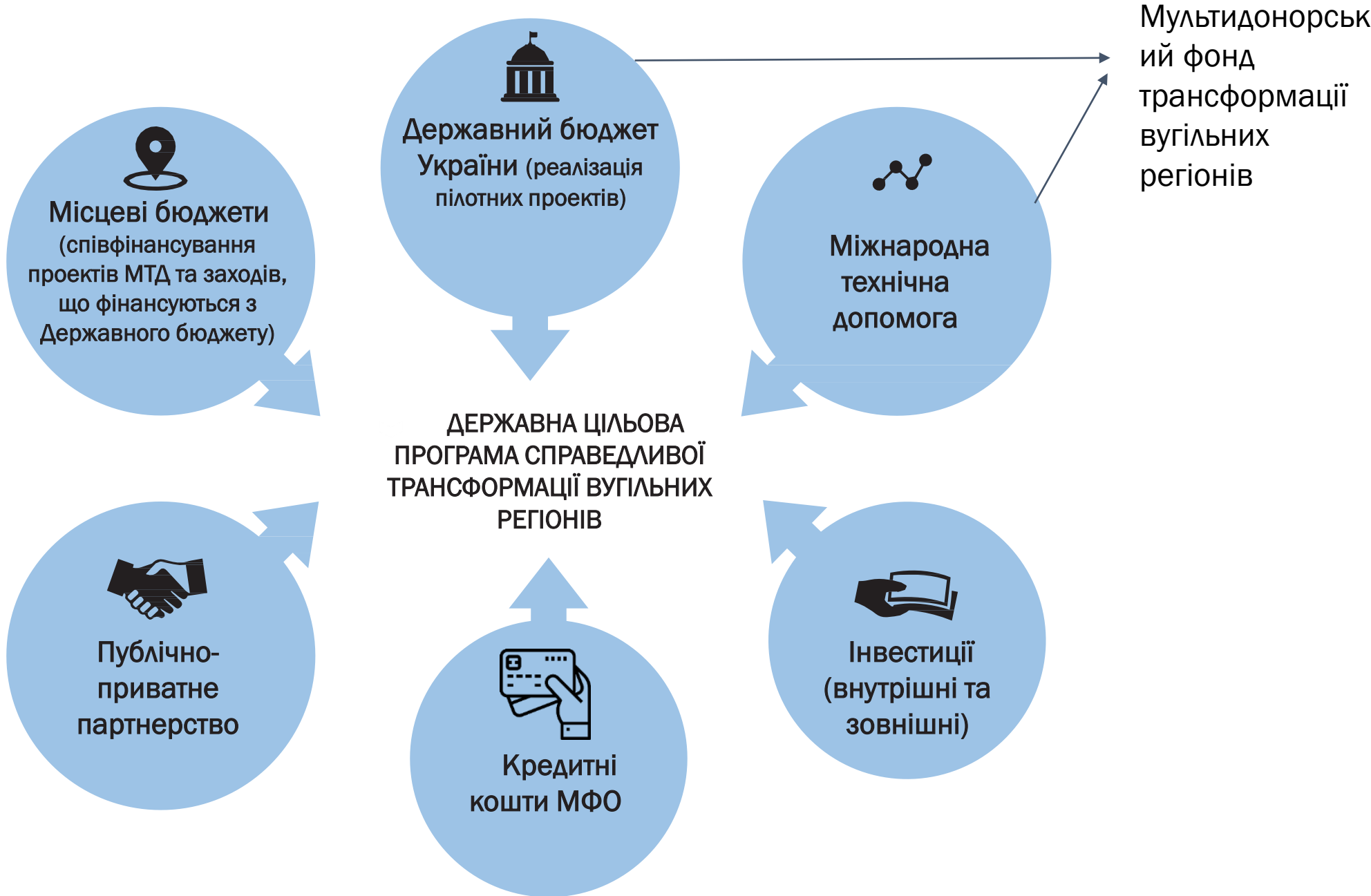
- Стратегія розвитку громади
- План справедливої трансформації громади

Проекти

- Диверсифікація економіки та енергопостачання
- Захист навколишнього середовища
- Людський капітал
- Зміна цільового призначення активів шахт
- Індустріальні парки

**ФІНАНСУВАННЯ
СПРАВЕДЛИВОЇ
ТРАНСФОРМАЦІЇ**

КЛЮЧОВІ СТЕЙКХОЛДЕРИ СПРАВЕДЛИВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Міністерство розвитку громад,
територій та інфраструктури
України

Міністерство енергетики
України

Формування та реалізація політики
справедливої трансформації

Обласні державні
адміністрації

- Асоціація вугільних громад України
- громади вугледобування
- громади вугільної генерації

Технічна допомога

Проекти міжнародної технічної допомоги
- BMWk «Підтримка структурних змін у
вугільних регіонах України» (Уряд
Німеччини)
- World Bank
- British Embassy

Сектор громадських організацій
- Germanwatch
- «Екодія»
- «Альтернатива»

Технічна допомога

Агенція справедливої трансформації
м. Червоноград (GIZ)

Реалізація проектів

Фонд справедливої трансформації

АСОЦІАЦІЯ ВУГІЛЬНИХ ГРОМАД УКРАЇНИ

Мета

Об'єднання монопрофільних територіальних громад вуглевидобування та теплової генерації, що має на меті представництво інтересів громад у процесах справедливої трансформації, енергетичної диверсифікації та відновлення

Функціонал

- Представництво інтересів громад у процесах справедливої трансформації
- Допомога громадам у залученні зовнішніх (донорських) коштів для реалізації проектів справедливої трансформації, енергетичної диверсифікації та відновлення
- Фінансова підтримка ініціатив громад у сфері справедливої трансформації

Засновники

15 органів місцевого самоврядування, що прийняли рішення про ініціювання створення Асоціації

Членство

Членство: відкрите для усіх територіальних громад вуглевидобування та теплової генерації України, почесне членство відкрите для громад, на території яких діють міські військові адміністрації